

Coll de l'Oreller

Castellar del Riu

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: A la zona d'Espinalbet.
Emplaçament A tocar de la pista forestal que de Corbera porta cap a la Figuerassa, en el coll de l'Oreller.

Coordenades:

Latitud: 42.12454
Longitud: 1.81419
UTM Est (X): 401985
UTM Nord (Y): 4664284

Classificació

Número de fitxa 08050 - 77
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Jaciment arqueològic
Estil / època: Neolític Medieval
Segle III mil-XV
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: Les tombes que es trobaven prop de la carretera van desaparèixer en ampliar la pista. La zona on hi ha les tombes d'època neolítica és ocupada per una densa massa forestal.

Protecció Inexistent
Número inventari IPA NÚM. 6421

Generalitat i altres inventaris

Accés Difícil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08049A0050004700000X
Autoria de la fitxa Sara Simon Vilardaga
Data de registre de la fitxa: dt., 20/09/2011 - 02:00

Descripció

El jaciment del Coll de l'Oreller (a tocar del límit del terme municipal) sembla que hauria estat format per dues àrees o zones d'enterrament diferenciades i de cronologies també divergents, segons es desprèn de les dades publicades per Mn. Serra Vilaró (SERRA VILARÓ: 1927:126-127) i de les informacions proporcionades pel Sr. Josep Carreras. L'any 1921 Mn. Serra Vilaró va fer una visita al lloc constatant l'existència de sepulcres a l'indret. En l'exploració es van poder identificar, al costat esquerre en direcció a la Figuerassa, unes tombes de planta allargada fetes amb lloses posades en vertical, en la majoria dels casos amb tres pedres a cada costat llarg i una a la zona del cap. En Serra Vilaró va observar l'existència de restes de cinc tombes en molt mal estat de conservació. L'estructura que es trobava més sencera li mancava la tapa i la testera. Les mides que Mn. Serra Vilaró dona d'aquesta tomba són 1,50 m de llarg, 50 centímetres d'amplada a la zona del cap i 20 centímetres als peus. Presentava orientació d'est a oest, amb el cap a ponent. L'interior contenia un sol esquelet remogut, segons diu per la col·locació d'unes unes fites de terme. Aquestes tombes (un total de cinc) han estat atribuïdes a una necròpolis de cronologia medieval, i consta que es van destruir arran de les obres d'ampliació del camí. Uns anys després, a finals de setembre del 1974, quan es considerava que no quedava cap resta en aquesta àrea, en Josep Carreres (Grup de Prehistòria i Arqueologia del Museu de Berga) passant per allà en dirigir-se cap a l'Estany, explica que va veure una llosa que sobresortia lleugerament, com una fita que possiblement senyalitzava una tomba. Van netejar la zona i van poder identificar les lloses de coberta d'una tomba. L'excavació, dirigida per Josep Carreres, va permetre localitzar l'estructura sencera d'una tomba de lloses amb un individu, de cronologia medieval. Durant els treballs arqueològics, uns desaprensus van robar l'esquelet.

A certa distància d'aquestes primeres tombes esmentades, Mn. Serra Vilaró va localitzar uns altres sepulcres, sembla que aquests es correspondrien a les tombes de les quals anys enrera li haurien parlat i que van motivar la visita al lloc. En aquest cas, les tombes es trobaven a uns 300 metres al sud-est de les descrites anteriorment. En aquest sector hi va distingir restes de tres tombes. La de l'extrem més sud, força ben conservada, mantenia la meitat de la tapa, la resta de coberta es trobava al costat. La cista mesura 165 cm de llarg, un 112 cm d'amplada i una alçada de 88 cm. Per les informacions aportades per Serra Vilaró, es creu que en aquesta tomba és on els seus informants hi degueren trobar una olla uns anys enrera. Serra Vilaró localitzà ja la tomba remoguda però va poder recuperar dos esquelets i alguns fragments de punxó d'os. Al costat nord d'aquesta tomba se n'identifica una altra, formada tant sols per dues lloses. A més distància, també vers el nord, es trobarien les restes d'una altra cista. La tipologia d'aquestes tres tombes i el material que s'hi recuperà indiquen unes cronologies del període neolític per aquestes estructures. (SERRA VILARÓ: 1927:126-127) . Avui dia encara es conserva les restes d'una tomba bastant sencera.

Observacions:

En les indicacions que dona Mn. Serra Vilaró (SERRA VILARÓ: 1927:126-127) anota que al costat d'una de les tombes hi havia tres pedres perpendiculars que diu que es corresponien a la filla i les filloles d'una terme, situades al cap de la tomba més ben conservada. De fet, el coll de l'Oreller delimita els termes municipals de Castellar del Riu i Cercs.

Les fotografies 1 i 2 són imatges de la tomba d'època medieval que va excavar el Grup de Prehistòria i Arqueologia del Museu de Berga. L'autor d'aquestes dues imatges és Josep Cortina Serra, fotògraf de l'equip d'arqueologia del museu, i formen part del fons de l'Arxiu Particular de Josep Carreras.

La imatge número 3 mostra algunes de les restes visibles i conservades de les estructures d'època neolítica.

Història

El 1916 Mn. Serra Vilaró va ser informat que a la zona del Coll de l'Oreller hi havia un sepulcre en el qual uns anys enrera uns bosquerols hi havien trobat una olla. Arran d'aquestes notícies Serra Vilaró va fer una visita a l'indret el 1921. Va poder documentar l'existència de dues zones diferenciades de tombes, i realitzar una intervenció recuperant restes d'inhumacions i alguns materials. La zona corresponent a una necròpolis medieval va ser destruïda arran de les obres d'ampliació de la pista forestal. En aquesta àrea el setembre de l'any 1974 el Grup de Prehistòria i Arqueologia del Museu de Berga encara hi va localitzar una tomba sencera amb un individu, l'excavació va ser dirigida per Josep Carreras.

Bibliografia

- CASTANY, J. i altres (1990): El Berguedà: de la Prehistòria a l'Antiguitat. Àmbit de Recerques del Berguedà, 1990.
- SERRA VILARÓ, J. (1927:142-149): Civilització Megalítica a Catalunya. Musaeum Archaeologicum Diocesanum, Solsona.

